

ESTONIAN A1 – STANDARD LEVEL – PAPER 1
ESTONIEN A1 – NIVEAU MOYEN – ÉPREUVE 1
ESTONIO A1 – NIVEL MEDIO – PRUEBA 1

Tuesday 21 May 2002 (afternoon)
Mardi 21 mai 2002 (après-midi)
Martes 21 de mayo de 2002 (tarde)

1 hour 30 minutes / 1 heure 30 minutes / 1 hora 30 minutos

INSTRUCTIONS TO CANDIDATES

- Do not open this examination paper until instructed to do so.
- Write a commentary on one passage only. It is not compulsory for you to respond directly to the guiding questions provided. However, you may use them if you wish.

INSTRUCTIONS DESTINÉES AUX CANDIDATS

- Ne pas ouvrir cette épreuve avant d'y être autorisé.
- Rédiger un commentaire sur un seul des passages. Le commentaire ne doit pas nécessairement répondre aux questions d'orientation fournies. Vous pouvez toutefois les utiliser si vous le désirez.

INSTRUCCIONES PARA LOS ALUMNOS

- No abra esta prueba hasta que se lo autoricen.
- Escriba un comentario sobre un solo fragmento. No es obligatorio responder directamente a las preguntas que se ofrecen a modo de guía. Sin embargo, puede usarlas si lo desea.

Kommenteerige ühte järgnevatest katkenditest:

1. (a)

Teeidüll

Tuul rusikaga vastu lõugu taob -
ta hull on - ammugi ma seda tean.
Klaaskülm on vaikus, päike süngelt kaob,
hulk vettind räbalaid on taevas reas.

- 5 Teed märga, porist lirtsuvat ma käin,
ees verrekastetuna punab haab.
Teed märga, porist lirtsuvat ma käin,
veel niipea lõpule ta, raisk, ei saa.

Viivi Luik (Pilvide püha, 1965)

- Milline on selle luuletuse atmosfäär ja meeleolu? (Kirjeldada!)
- Millist rolli mängib loodus autori mõtte väljendamisel?
- Kuidas on autor loonud kontakti eesti luuleajalooaga?

1. (b)

Ja ongi parem, et nad ei räägi, ütles ta otsustavalt. Kui kohtan neid tänaval, trammides, restoranides, on alati kerge hirm, et teevad suu lahti. Juba esimene sõna võib kogumulje rikkuda. Kirjeldame neid korraks lähemalt. Mis siin ikka häbeneda. Inimesed, nagu nad ju enamasti on, enamikus poolteise kuni kahe meetri pikkused, kahejalgsed, vähese 5 karvakasvuga. Nende tõeline väliskuju on meie eest pidevalt varjatud, sest nad on riides. Paistavad ainult pea ja käed. Üldiselt me ju teame, millised nad on, aga ikka tekib valus diskrepants, kui nad näiteks alasti üle toa jooksevad. Siis näeme üllatusega nende pehmeid vorme, karvadeta nahka, kahtlast heledust. Riietus muudab kõik, enamasti on see karm ja nurgeline: teravad kinganinad, püksiviigid, ümmargused nõöbid, polsterdatud õlad. Ja 10 inimene ei maskeeri end mitte ainult väliselt. Kogu tema käitumine on vaos hoitud, mõtted kolba varjus. Ärme hakkame arutlema vaimuelu üle, hoiatas ta kohe ette. Esiteks on gnoseoloogia mulle ikka võõraks jäänud - ega ma ei eita teda, aga ma ei oska temaga lihtsalt midagi peale hakata. Ja ma pole üksik. Aju ehitust on päris palju uuritud, eriti muidugi vaeste kasside peal, kes ei saa sõnagi öelda enda kaitseks, kui neil elektroode ajju 15 aetakse, nad võivad ainult vaikselt kaevelda, mida nad ka enamasti teevad. Kuid mõtteprotsess on jäänud kaunis tabamatuks. Materiaalse ja ideaalse maailma vahel on siiaamaani üks *missing link*, puuduv lüli, nagu ahvi ja inimese vahelgi, ja keegi ei oska öelda, millal või kuidas või miks see kunagi üles leitakse. Seetõttu jääb kogu niinimetatud inimeseuurimine ikka kas tavaliseks poolteaduslikuks spekulatsiooniks, või siis leitakse 20 kogemata mingi märkitabav põhjuse-tagajärje seos, mis aga teiste, väliselt analoogiliste juhtumite puhul ei kehti. Miks vanaeide tapja äkki turuplatsil andeks palub või miks armastav isa kaasinimesi elusalt ahju hakkab ajama, selle kohta on olemas mitmeid erinevaid, vastukäivaid seletussüsteeme, mis omast kohast tunduvad kõik õiged olema. Ma ei taha laskuda relativismi, ütles ta, ja ütlen parem, et me teeme vaid oletusi, mis 25 mõjuvad usutavalt, aga me ise ju teame, et tegemist on *ad hoc* oletustega. Kokkuvõtteks: ei meie tea, mis nad seal tänaval, trammis või restoranis mõtlevad. Kange tahtmine oli viimast sõna jutumärkidesse panna. (Muide, madalrõhkkonna ajal tahan ma kõiki sõnu jutumärkidesse panna, nii enda kui teiste omi.) Niisiis, mõtelgu mis nad tahavad, peaasi et vaikivad.

Mati Unt, *Vaikimisest* (1986)

- Kuidas autor väljendab oma suhtumist inimestesse?
- Kuidas autor loob kontakti lugejaga?
- Kuidas väljenduvad tekstis autori filosoofilised tõekspidamised?